STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR

**Remissvar**

2026-11-25
Komm2026/00280-2

**Delegationen för migrationsstudier**
Ju 2013:17

# Remissvar avseende betänkandet Parallella samhällsstrukturer – ett kunskapsunderlag för förbättrad integration och minskat utanförskap (SOU 2026:53)

## Sammanfattning

Delegationen för migrationsstudier (Delmi) bedömer att betänkandet behandlar allvarliga samhällsproblem som kräver insatser. Det gäller inte minst parallell rättskipning, hedersrelaterat våld och förtryck, kriminella nätverks maktutövning och begränsningar i människors tillgång till sina fri- och rättigheter.

Delmi anser samtidigt att begreppet parallella samhällsstrukturer inte är tillräckligt avgränsat för att ligga till grund för en särskild organisation och styrning. Utredningen visar inte tillräckligt tydligt när och hur avgränsade problem tillsammans kan identifieras som parallella samhällsstrukturer, eller vilket mervärde begreppet ger för val av åtgärder och uppföljning.

Delmi avstyrker därför förslaget om en nationell samordnare mot parallella samhällsstrukturer och förslaget om ett särskilt utökat kommunstöd med denna inriktning. Delmi tillstyrker förslaget att förtydliga målet för politiken mot utanförskap och ser positivt på åtgärder riktade mot konkret identifierade problem, bland annat inom etablering, hedersrelaterat våld och förtryck samt segregation.

Delmi bedömer att det behövs ett långsiktigt och samlat grepp om integrationsfrågorna, med tydligt ansvar, insatser som svarar mot identifierade behov och uppföljning som gör det möjligt att bedöma vad som fungerar. Flera användbara förslag och exempel på insatser finns både i nyligen genomförda statliga utredningar och i Delmis publikationer.

Telefonväxel: 08-405 10 00

Postadress: 103 33 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100 A

## Begreppet ’parallella samhällsstrukturer’ är inte tillräckligt avgränsat för att styra åtgärder

Utredningen beskriver parallella samhällsstrukturer som en sammanvägd problematik där flera företeelser påverkar och förstärker varandra. Delmi menar att för att bedöma om en sådan struktur förekommer behöver det tydligt operationaliseras *vilka* företeelser som måste finnas och *hur* de ska hänga samman. Det framgår inte tillräckligt tydligt av betänkandet.

Förekomsten av ett enskilt problem, eller samband mellan vissa problem, visar inte i sig att den bredare sammanvägda problematik som en parallell samhällsstruktur utgör förekommer. Det är oklart hur utredningen har gått från underlaget om enskilda problem och samband mellan några av dessa till slutsatsen att parallella samhällsstrukturer förekommer. Det gör också grunden för förslagen om särskild styrning och organisation av parallella samhällsstrukturer oklar.

Utredningen framhåller risken för att grupper och områden stigmatiseras när ett så brett begrepp används för att beskriva avgränsade problem som inte nödvändigtvis hänger samman. I Delmis kunskapsöversikt *Kategoriernas dilemman* (2015:7) betonas att offentliga kategoriseringar kan låsa fast människor i tillskrivna identiteter och bidra till stigmatisering (Strömblad & Myrberg, 2015).

Mot bakgrund av ovanstående synpunkter avstyrker Delmi förslaget om en nationell samordnare mot parallella samhällsstrukturer samt förslaget om ett särskilt utökat stöd till kommunerna i arbetet mot sådana strukturer. Innan en särskild organisation inrättas för att motverka parallella samhällsstrukturer behöver det tydligare anges vad som kännetecknar en sådan struktur, hur dess förekomst ska undersökas och vilket underlag som visar att den förekommer. Utan en sådan precisering blir det svårt att klargöra vad samordnaren ska arbeta mot och hur arbetet ska följas upp. Befintliga aktörers ansvar och behov av samordning bör i stället prövas utifrån de konkreta problem som ska förebyggas och motverkas.

Delmi tillstyrker, av samma skäl, förslaget att målet för politiken mot utanförskap förtydligas genom att formuleringen om att ”bekämpa parallella samhällsstrukturer” ersätts av en inriktning på att motverka normer, maktstrukturer och system som begränsar människors fri- och rättigheter. Även ett sådant mål behöver dock preciseras för att kunna följas upp på ett tillförlitligt sätt.

## Föreslagna indikatorer kan ge missvisande slutsatser

Utredningen föreslår att Boverket och SCB tar fram indikatorer på parallella samhällsstrukturer och lämnar förslag på indikatorer. Delmi bedömer att flera av de förslag som lämnas riskerar att ge missvisande slutsatser. Ett exempel är förslaget på indikator som rör skillnaden mellan unga kvinnor och unga män i andelen som varken arbetar eller studerar (UVAS). Utredningen menar att det kan tyda på begränsande normer om andelen UVAS *inte* är högre bland unga män med utländsk bakgrund. Delmi anser att ett sådant mått måste tolkas med stor försiktighet. En skillnad i arbete och studier kan inte i sig visa om den beror på begränsande normer. Även exempelvis ålder vid invandring, vistelsetid, utbildningsbakgrund, föräldraskap och tillgång till arbetsnära insatser kan vara relevanta förklaringar. Detsamma gäller flera andra förslag på indikatorer.

Utredningen framhåller samtidigt att flera indikatorer behöver kombineras och att inget enskilt mått är tillräckligt. Delmi delar bedömningen att en samlad analys är nödvändig. Att kombinera indikatorer löser dock inte i sig problemet om de var för sig mäter breda utfall som kan ha flera orsaker. För att indikatorerna ska kunna användas för slutsatser om parallella samhällsstrukturer behöver de valideras och deras träffsäkerhet prövas mot alternativa förklaringar.

## Ett samlat grepp om integrationsfrågorna behövs

Delmi tillstyrker utredningens förslag om att fler invandrade ska få ta del av etableringsinsatser, särskilt kvinnor som har kommit till Sverige som anhöriga. Delmi ställer sig också positiv till förslag som stärker arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck, kommunernas uppsökande arbete samt arbetet med att minska boende- och skolsegregation. Flera tidigare utredningar har behandlat närliggande frågor och lämnat förslag inom integrationsområdet, bland annat SOU 2024:41 och SOU 2025:55. Det finns därtill flera rapporter och kunskapsöversikter från Delmi som behandlar vilka hinder utrikes födda och deras barn möter i etableringen och vilka insatser som fungerar (se exempelvis Lindgren, 2025; Aslan Akay & Cheung, 2024; Dahlberg, Egebark och Vikman, 2023; Jonsson, 2023).

Delmi bedömer att det behövs ett långsiktigt och samlat grepp om integrationsfrågorna, med tydligt ansvar, insatser som svarar mot identifierade behov och uppföljning som gör det möjligt att bedöma vad som fungerar.

Detta remissvar har beslutats av ordförande Joakim Palme efter föredragning av utredningssekreterarna Pinar Aslan Akay och Suzanne Planchard.

Joakim Palme

Pinar Aslan Akay

Suzanne Planchard

**Referenser**


Aslan Akay, P., & Cheung, M. (2024). *Etnisk diskriminering i rekryteringsprocesser: Orsaker och åtgärder* (Kunskapsöversikt 2024:14). Delegationen för migrationsstudier.

Dahlberg, M., Egebark, J., & Vikman, U. (2023). *Etablering av nyanlända flyktingar: Effekter av en tidig och intensiv arbetsmarknadspolitisk insats* (Rapport 2023:9). Delegationen för migrationsstudier.

Jonsson, J. O. (2023). *Integration av unga i Sverige i ett flerdimensionellt perspektiv* (Policy brief 2023:11). Delegationen för migrationsstudier.

Lindgren, K.-O. (2025). *Insatser för ökat valdeltagande i bostadsområden med socioekonomiska utmaningar* (Kunskapsöversikt 2025:5). Delegationen för migrationsstudier.

Strömblad, P., & Myrberg, G. (2015). *Kategoriernas dilemman: En kunskapsöversikt om kategorisering utifrån nationellt och etniskt ursprung i offentlig politik och forskning* (Kunskapsöversikt 2015:7). Delegationen för migrationsstudier.

Utredningen om en förbättrad samhällsorientering för nyanlända. (2025). *En reformerad samhällsorientering för bättre integration* (SOU 2025:55).

Utredningen om en målstyrd integrationspolitik. (2024). *Styrkraft för lyckad integration* (SOU 2024:41).